

POSTANOWIENIE

Dnia 10 marca 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania W. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

o emeryturę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw

Publicznych w dniu 10 marca 2011 r.,

na skutek skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 20 maja 2010 r.,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

U z a s a d n i e

Wyrokiem z dnia 20 maja 2010 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację W. B. od wyroku z dnia 14 października 2009 r. Sądu Okręgowego, którym oddalono odwołanie wnioskodawcy od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 30 września 2008 r. odmawiającej mu prawa do emerytury.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku wnioskodawca zarzucił naruszenie: 1) art. 5 ust. 4 pkt 1 i ust. 5 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 137, poz. 887 ze zm.), poprzez zaliczenie do okresu składkowego jedynie okresu od 1 września 1981 r. do 31 marca 1987 r., tj. 5 lat i 6 miesięcy, zamiast uwzględnienia okresu zatrudnienia od 24 kwietnia 1976 r. do 31 marca 1987 r., czyli 11 lat, 11 miesięcy i 7 dni; 2) art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 137, poz. 887 ze zm.), poprzez niezaliczenie do okresu składkowego okresów od 16 kwietnia 1970 r. do 31 lipca 1970 r., tj. 3

miesiące i 15 dni oraz od 23 lipca 1972 r. do 21 września 1972 r., tj. 1 miesiąc i 29 dni pracy w gospodarstwie rolnym rodziców; 3) art. 381 w związku z art. 232 k.p.c., poprzez nieuwzględnienie okoliczności faktycznych co do pozostawania i zamieszkiwania przez wnioskodawcę w gospodarstwie rolnym rodziców i pracy na roli, co skutkowało niezaliczeniem przez organ rentowy i sądy jego pracy w gospodarstwie rolnym, a przez to nastąpiło zaniżenie okresu składkowego wnioskodawcy.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniony został występowaniem w sprawie istotnych zagadnień prawnych wymagających odpowiedzi na pytania: 1) czy istnieje tożsamość pojęć: okres pracy w gospodarstwie rolnym, okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, a okresy składkowe i nieskładkowe warunkujące możliwość nabycia uprawnień emerytalnych dla osób z ponad 35-letnim okresem składkowym i nieskładkowym w oparciu o art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.; 2) czy istniało w dacie decyzji uprawnienie organu rentowego do żądania od wnioskodawcy dowodu na istnienie gospodarstwa rolnego jego rodziców, oraz żądania dowodu na wspólne zamieszkiwanie wnioskodawcy ze swoimi rodzicami, w sytuacji gdy wnioskodawca stał się dziedzicem tegoż gospodarstwa rolnego, w aspekcie art. 11 ustawy oraz czy akceptacja przez Sądy dwóch instancji niekorzystnej dla wnioskodawcy wykładni wskazanego przepisu nie narusza art. 231 w związku z art. 233 § 1 k.p.c.; 3) czy istnieje dowolność decyzyjna organu rentowego do ustalania okresu składkowego w sytuacji, gdy ubezpieczony w oparciu o przepisy ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin, zapłacił należne składki na ubezpieczenia społeczne z opóźnieniem, ale za okres dłuższy niż zostało to zarachowane przez organ rentowy; 4) czy istnieje możliwość prawna odmowy przez organ rentowy uznania okresu objętego ubezpieczeniem rolniczym na podstawie ustawy z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz.U. Nr 32, poz. 140) za okres składkowy w rozumieniu art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r., w sytuacji gdy na mocy art. 2 ust. 2

ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. wnioskodawca nie był objęty tego rodzaju ubezpieczeniem, a więc nie miał obowiązku płatniczego w tamtych latach od 1976 r., ponad obowiązki wynikające z przepisów ustawy rolniczej z dnia 27 października 1977 r. i regulacji wcześniejszych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W pierwszej kolejności należy przypomnieć, że art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymogi skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych jednostkach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1 pkt 2) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi bowiem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego na różnych etapach rozpoznawania skargi kasacyjnej. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają rozpoznaniu na etapie „przedsądu”, natomiast przytoczone podstawy kasacyjnej i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych lub ich uzasadnienia, bo choć dla

obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie.

Zagadnienie prawne jest to zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC z 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP z 2004 nr 9, poz. 158 oraz z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda z 2004 7-8, poz. 51). Ponadto rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wymagań tych nie spełnia już tylko dlatego, że nie wiadomo, jakie znaczenie mogłoby mieć dla wyniku sprawy rozstrzygnięcie sformułowanych przez skarżącego wątpliwości, skoro w ramach podstaw kasacyjnych nie zarzuca on zaskarżonemu wyrokowi naruszenia jakiegokolwiek przepisu ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), stanowiącego podstawę prawną dochodzonego przez niego świadczenia emerytalnego i zaskarżonego rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji. Podstawy takiej nie stanowią błędnie powołane przez skarżącego przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.), która nie znajduje w sprawie zastosowania.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.